

Sarjakuvalinjalla Limingan taidekoulussa

Keijo Ahlqvist

Suomessa on yritetty järjestää pitkäjänteistä sarjakuvaopetusta moneen otteeseen. Sodankylän kansanopisto oli perustamassa sarjakuvalinjaa kahdesti, mutta se ei saanut riittävästi opiskelijoita. Muurlan evankeliseen opistoon suunniteltiin kokotalvista viikonloppuihin painottuvaa sarjakuvakoulutusta, johon olisivat voineet osallistua muun muassa työssäkäyvät opettajat ja toimittajat. Kiinnostusta ei riittänyt tai markkinointi ei tavoittanut kohderyhmiä.

© Sini Kallio

Limingan taidekouluun perustettiin sarjakuvalinja jo 1999, mutta ilmoittautuneiden opiskelijoiden vähyden vuoksi opettajan kutsu peruttiin viime hetkellä.

Seuraavana syksynä sarjakuvaopiskelijoiden määrä ylitti tusinan oppilaan kannattavuusrajan ja vaikka kurssilaisten määräksi vakiintui lopulta seitsemän, linja käynnistyi. Suomen ensimmäinen sarjakuvalinja herätti saman tien tiedotusvälineiden kiinnostuksen ja sen myötä linja sai markkinointiapua.

Seuraavana syksynä opiskelijoita oli jo kolminkertaisesti ja nyt päätyneenä kolmantena toimikautena jo 34. Näistä 20 oli tyttöjä – miessarjakuvantekijöiden ylivaltia on päättynyt. Nuorin tuli 16-vuotiaana, vanhimmat olivat täyttäneet 25.

Joku oli jättänyt lukion kesken. Toinen otti työttömyysalueella arvokkaasta työpaikasta virkavapaata voidakseen piirtää rauhassa. Kolmas luopui urheilijanurasta. Moni oli kehittänyt piirtäjä jo tullessaan, vielä useampi lähtiessään.

Sarjakuvaopiskelijajoukko ei mahtunut kokonaisuudessaan taidekoulun yhteenkään luokkahuoneeseen, joten piti muodostaa kaksi ryhmää. Se oli onni, sillä toisellekin ryhmälle piti palkata opettaja. Tämä toinen vaihtui joka kuukausi, välistä useamminkin, ja opetti jotain sarjakuvanteon osa-aluetta.

Lukuvuoden 2002–2003 kurseilla opiskelijat

- Muotoilivat sarjakuvahahmon muovailuvahasta (kuvanveistäjä Jukka Kostet)
- Kortasivat perusvälineitä ja käynnistivät lastensarjakuvahankkeen (kuvismaikka Anna Raatikainen)
- Opettelivat käsikirjoittamista (Karri Laitinen)
- Perehtyivät värioppiin (Torsti Niskanen)
- Kävivät läpi perspektiiviä ja anatomiaa (Jukka Kostet)
- Kehittivät piirustustaitoja (Pekka Homanen)
- Opiskelivat kuvittamista (Jukka Kostet)
- Petteri Tikkanen ja Ville Ranta antoivat vinkkejä sarjakuvailmaisuun.
- Pää tavoite, sarjakuvajulkaisu LISKO valmistui vakuksi (Anna Raatikainen ja Sanna Krook avustivat)
- Roju esitteli eurooppalaisen sarjakuvan suuntauksia ja pari opiskelijaa opetta-

© Aura Ijas

© Anu Niemelä

maan toisiaan. Irtoluentoja tarjottiin mm. väriorioista, sarjasyrittäjäydestä sekä Photoshop ja Freehand-ohjelmista. Vakituinen opettaja veti perusteita, ohjasi mm. nettisivujen kokoamista ja tappeli tietotekniikan kanssa. Koulun vastaperustetun digitaalisen animaation linjan kanssa viriteltiin yhteistoimintaa.

Opiskelijat oppivat toisiltaan

Mitä sarjakuvalinjalla oleminen on sitten käytännössä?

Aamulla joukko kohtaa aamiaisella ja yhdeksän jälkeen aloitellaan esimerkiksi piirtelemällä krokiita (nopeita luonnoksia) alastonmallista kuvataideopiskelijoiden kanssa. Kymmenen aikoihin alkaa varsinaisen opetus. Sarjisopesta riippuen on joko luentoja tai henkilökohtaisen palautteen antamista edellisenä päivänä jätetyistä harjoituksista. Kahdeltatoista mennään syömään. Yhdeltä viisituntinen

© Sami Olkkonen

työpäivä jatkuu luennoiden tai harjoitustehtävien alustaan. Kolmelta juodaan kahvit ja alkaa omaehtoisen työskentelyn jakso.

Kun eletään sisäoppilaitoksessa, ollaan erossa omista ja ystäväpiiristä. Illallakin työtiloissa ja harrastuksissa tavataan samaa opiskelijajoukkoa, joka alkaa korvata perhettä. Muodostuu ryhmiä, jotka työskentelevät mielellään yhdessä, asuvat luokassa koulutuntien jälkeenkin ja unohtuvat usein yöksi piirtämään – tai tuijottamaan animea.

© Anne Pohjola

Aamulla kun ope saapuu siivoamaan Pringles-purkkeja ja kokishylsyjä, kourallinen sarjakuvaopiskelijoita kompuroidu silmiään hieroen aamiaisen kautta nukkumaan. Mutta sama se, mihin aikaan opiskelija inspiroituu, kunhan palautuslaatikossa on aamulla riivaska harjoitustöitä. Piirtävän käden rasitusvammatkaan eivät olleet harvinaisia.

Kun inspiraatio ehtyy, otetaan A4-arkki ja viikataan se neljä kertaa, niitataan keskeltä ja leikataan auki 16-sivuseksi lehdylkäksi. Sitten seuraa murheellinen vuodatus, kuinka muusa petti.

© Keijo Ahlqvist

Sarjakuvaopiskelijat rentoutuvat rankan treenin jälkeen.

MITÄ LYSTI MAKSAA?

Limingan taidekoulussa tarjotaan opetusta 36 viikkoa. Lysti maksaa 3 600 euroa tai vähemmän, jos tinkii ruokailuista. Rahaa tarvitaan myös ruokailuun viikonloppuina sekä matkusteluun ja työvälineisiin. Silti opiskelu on varsin kohtuuhintaista verrattuna isojen kaupunkien opiskelijaelämään. Opiskeluun on mahdollista hakea opintotukea.

Suurin osa edistymisestä on niin sanotun vertaisoppimisen ansiota – esitellään omia sarjakuvia kavereille ja saadaan näiden töistä vinkkejä omien ongelmien ratkaisuksi. Vaikutteita omaksutaan ja ideoita varastellaan. Seuraava sarjis on useimmiten äskeistä parempi.

Syksyllä otettiin päätavoitteeksi tuottaa laadukas lastensarjakuvajulkaisu. Kun mikään taho ei myöntänyt apurahaa painokustannuksiin (esimerkiksi valtion lastenkulttuuriapurahaa ei herunut yhteenkään sarjakuvaprojektiin), haave piti haudata. Toinen etappi oli toteuttaa pätevä työ Kemian sarjakuvakilpailuun, ja sinne lähtikin erinomaisia suorituksia. Kevään lopuksi julkaistiin oma vappu-sarjakuvasanomalehti Lisko.

Ei ole oikeaa sarjakuvatyyliä

Sarjakuvaa on vaikea opettaa joukolle. Sama ominaisuus, joka on yhden sarjakuvassa virhe, voi olla toisen vahvuus. Pitää siis ohjata yksilöllisesti, hissukseen. Kun vieräilevä opettaja tarjoaa pari viikkoa teoriaa ja tekniikkaharjoituksia, vakituinen opettaja käyttää yksilöllistä edistymistä.

Sarjakuvan tekeminen kysyy aikaa. Kuvataidetta voisi tehdä vapaa-ajallakin, sarjakuvakertomus edellyttää täyspäiväisempää pitkäkestoista keskittymistä. Vuosi sarjakuvalinjalla ei voi mennä hukkaan, jos koko ajan tekee jotakin. Jos ei tee, ei edisty. Niin yksinkertaista se on.

<http://www.limingantaidekoulu.com>

Kirjoittaja on Limingan sarjakuvalinjan opettaja. ■